

COVID-19 Salg?n? Nedeniyle Durdurulan Sürelerin Fikri Mülkiyet Haklar?na Etkisi

1 Nis 2020

7226 say?l? Baz? Kanunlarda De?i?iklik Yap?lmas?na Dair Kanun ("**Kanun**") 31080 say?l? ve 26 Mart 2020 tarihli Mükerrer Resmî Gazete'de yay?mlanm??t?r. Kanun'da, COVID-19 salg?n? sebebiyle olu?abilecek hak kay?plar?n?n engellenmesi amac?yla, tüm hukuki, cezai ve idari süreçlerdeki sürelerin geriye dönük olarak 13 Mart 2020 tarihinden itibaren 30 Nisan 2020 tarihine kadar, s?n?rl? istisnalar ile, durdurulmas?na karar verilmi?tir.

Kanun'un fikri ve s?nai mülkiyet haklar? ("**FMH**") bak?m?ndan de?erlendirilmesi gereken birtak?m etkileri bulunmaktadır:

- Kanun aç?k ?ekilde zorunlu idari ba?vuru süreleri ve bir hakk?n do?umu, kullan?m? veya sona ermesine ili?kin tüm sürelerin durdu?unu belirtmektedir. Bu durum, Kanun Türk Patent ve Marka Kurumu ("**TÜRKPATENT**") nezdindeki süreleri de kapsamaktadır. Buna istinaden, 27 Mart 2020 tarihinde, TÜRKPATENT bir bildiri yay?mlam?? ve 13 Mart 2020-30 Nisan 2020 tarihleri aras?na denk gelen ve gerçekte?tirilmemi? i?lemler için hak sahiplerine geriye dönük olarak süre tan?naca??n? belirtmi?tir. Kanun, bu aç?dan y?ll?k ödemeler, yenilemeler, rüçhan hakk?n?n talep edilmesi, TÜRKPATENT kararlar?na kar?? itirazlar?n ve yay?ma itirazlar?n sunulmas?, TÜRKPATENT'in nihai kararlar?na kar?? dava aç?lmas? da dahil olmak üzere FMH'lerin do?umu, kullan?lmas?, devam?n?n sa?lanmas? ve sonland?r?lmas?na ili?kin tüm süreleri kapsamaktadır. TÜRKPATENT taraf?ndan yay?mlanan bildiride her ne kadar resmi bültenlerin yay?m?na yer verilmemi?se de 27 Mart 2020 tarihli son bülten yay?mlanm??t?r. Ancak sonraki tarihli bültenlerin yay?mlanmama riski halen bulunmaktadır, zira TÜRKPATENT olas? kar??kl?klar?n önüne geçmek ad?na bunlar? yay?mlamamayı tercih edebilir.
- Kanun'a göre, durman?n ba?lad??? tarih itibarıyla kalan süreler, 30 Nisan 2020 tarihinden itibaren devam edecektir. Durma süresinin ba?lad??? tarih olan 13 Mart 2020 itibarıyla, bitimine 15 gün ve daha az kalm?? olan süreler bak?m?ndansa, 30 Nisan 2020 tarihinden itibaren 15 gün uzam?? say?lacakt?r. 13 Mart 2020 tarihinden önce ba?lam?? ancak durma ba?lad???nda 15 günden daha uzun zaman olan sürelerde kalan sürenin nas?l hesaplanaca?? ise tart??mal? gözükmektedir. Örne?in, iki ayl?k bir sürenin 10 Mart 2020 tarihinde ba?lad??? dü?ünülürse, bu süre üç gün ilerleyip sonra duracak ve 1 Mayıs 2020 itibarıyla devam edecektir. Ancak kalan sürenin durma süresinin as?l son gün olan 10 Mayıs 2020 tarihine mi eklenece?i yoksa 1 Mayıs 2020'den itibaren iki ayl?k sürenin hesap edilerek 10-13 Mart 2020 tarihleri aras?nda geçen sürenin bu tarihten mi dü?ülmesi gerekti?i hususu net de?ildir.

Her ne kadar süreler Kanun ile durdurulmu?sa da, TÜRKPATENT halen faaliyetlerine devam etmektedir ve herhangi bir doküman veya i?lem talebi TÜRKPATENT çevrimiçi sistemi arac?l??? ile uzat?lan süreler beklenmeden sunulabilmektedir.

- 27 Mart 2020 tarihinde, Orta Do?u Teknik Üniversitesi alt?ndaki nic.tr Alan Adlar? Yönetimi de COVID-19 salg?n? nedeniyle alan adlar?n?n ödeme kaynaklı duraklat?lmalar?n?n geçici bir süre ile ertelendi?ini bildirmiştir.
- Ayrıca, 26 Mart 2020 tarihinde Ticaret Bakanlığı ("**Bakanlık**") da gümrüklerle ilgili bir bildiri yay?nlam??t?r. Ancak söz konusu bildiride, tecavüz ?üphanesiyle gümrükler nezdinde durdurulan ?üpheli ürünlere ili?kin FMH sahiplerine tan?nan sürelerle yer verilmemiştir. Normal ?artlar alt?nda, 4458 Say?l? Gümrük Kanunu'na göre, gümrük süreçlerinin durdurulmas? karar? verildiyse, karar?n tebli?inden itibaren 10 i? günü içerisinde, hak sahibinin yetkili mahkeme önünde mallar?n sahibine kar?? bir hukuk davası açarak durdurulan ürünlere ili?kin ihtiyati tedbir karar? ald?rmas? veya cezai ?ikayette bulunarak, sulh mahkemelerinden ürünlerin durdurulmas?n?n devam?na ili?kin karar almas? ve gümrü?e sunmas? gerekmektedir.

Kanaatimizce, söz konusu 10 i? günlük bu süre Kanun kapsam?nda durmayacak ve uzat?lmayacaktır. Yorumumuz, Kanun'da öngörülen a?a??daki istisnalara dayanmaktadır:

- Suç ve ceza, kabahat ve idari yapt?r?m ile disiplin hapsi ve tazyik hapsi için kanunlarda düzenlenen zaman a??m? süreleri.
- Ceza Muhakemesi Kanunu'nda düzenlenen koruma tedbirlerine ili?kin süreler.
- Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nda düzenlenen ihtiyati tedbiri tamamlayan i?lemlere ili?kin süreler.

Gümrükler nezdinde durdurma, hukuk mahkemesinden al?nan bir ihtiyati tedbir karar? veya ceza mahkemelerinden al?nan el koyman?n devam?na ili?kin bir karar (ki bu karar koruma tedbiri olarak s?n?fland?r?lmaktadır) ile sa?land???ndan, FMH sahiplerine tan?nan süre Kanun'da öngörülen durdurmaya ra?men devam edecektir.

COVID-19 salg?n? ayn? zamanda Kuzey K?br?s Türk Cumhuriyeti'nde de devam eden i?lem ve süreçleri etkilemektedir. Bu kapsamda, Resmi Kabz Memurlu?u ve Mukayyitlik Dairesi ("Daire") kapanm??t?r ve i?lemlere devam edememektedir. Çevirimiçi bir sistem de mevcut olmad???ndan, hali haz?rda i?lemlere devam etme imkan? bulunmamaktadır ve Daire'nin kapalı oldu?u sürece denk gelen i?lemlerin yapılması için son günlere ili?kin herhangi bir hukuki düzenleme veya karar yay?mlanmam??t?r. Yine de bu süreçte ya?anabilecek hak kay?plar?na ili?kin telafilerin düzenlenece?i beklenmektedir.

Salg?n sebebiyle, Avrupa Fikri Mülkiyet Ofisi ("**EUIPO**")16 Mart 2020 tarihli karar? ile, 9 Mart 2020 - 30 Nisan 2020 tarihleri arasında i? ve i?lemler için belirlenmi? tüm son günlerin kendili?inden 1 Mayıs 2020 tarihine uzat?ld??? bildirilmi?tir.

Keza, Avrupa Patent Ofisi ("**EPO**") de 17 Mart 2020 tarihi itibarıyla tüm sözlü incelemelerin, e?er bunlar?n daha evvel video-konferans yöntemi ile yapılması?na karar verilmemi?se, ertelenmesine karar vermi?tir. Ayrıca, 15 Mart 2020 dahil olmak üzere bundan sonraki tüm sürelerin kendili?inden 17 Nisan 2020 tarihine uzat?lması? karar verilmi?tir.

Farklı olarak, Dünya Fikri Mülkiyet Örgütü ("**WIPO**") ise, Patent ??birli?i Sözleşmesi ("PCT"), Uluslararası Markalar için Madrid Sistemi, Endüstriyel Tasarımlar?n Uluslararası Tescili için Hague Sistemi, Co?rafi ??aretlerin Uluslararası Tescili için Lizbon Sistemi kapsam?nda ve di?er fikri ve s?nai haklar bakım?ndan i?lemlerine devam etmektedir. WIPO yine de taraflar?n ya?ayabilece?i zorluklar? gözeterek, kaç?r?lan son sürelerin telafisi için seçenekler sunmaktadır. Örne?in, Madrid Sistemi kullan?c?s? olup WIPO'ya yapılması? gereken bir bildirimin süresi içerisinde gerçekleştirilememesi durumu, ilgili taraf?n elektronik erişime veya gönderim için di?er gerekli ?artlar sahip oldu?u andan itibaren be? gün içerisinde bildirim yapar ise, telafi edilebilecektir. Her ihtimalde, söz konusu bildirimin as?l yapılması? gereken süreden itibaren alt? ay içerisinde yapılması? gerekmektedir.

Sonuç olarak, Kanun genel anlamıyla taraflar?n COVID-19 salg?n? sebebiyle belirlenen sürelerde i?lem yapamad??? durumlar? telafi etmeyi amaçlamaktadır. Ancak, Kanun her ne kadar taraflar?n dava açması?na, delil tespiti veya ihtiyati tedbir talebinde bulunması?na müsaade etmekteyse de bu süreçlerin öncekine kıyasla takibinin büyük ölçüde zorla?aca?? veya çok daha yavaş devam edeceğinin alt? çizilmelidir. Zira kar?? taraflara tan?nan süreler durdurulmu? olacak ve ilerlemeyecektir.